

AZ IGE TÜKRÉBEN.

Isten prófétája a világban.

(Vezérfonal négy elmélkedéshez.)

I. Kir. 18 : 21—46.

Az Illés történetében az Ige azt mutatja meg, hogy Isten prófétája hogyan áll ebben a világban. Négy oldalon nézzük a textus alapján, milyen világba állította be Isten a maga követét és mit kíván tőle. Hogy a kívánalmaknak megfelelhessen, a prófétának először saját magában kell Isten akaratát meglátni és így tenni alkalmassá magát arra, hogy Isten üzenetének hűséges tolmácsolója legyen. Elmélkedésünkben vizsgáljuk Isten Igéje tükrében a mi életünket és munkánkat s imádságainkban tárjuk fel Isten előtt azokat a nehézségeket és mulasztásokat, melyekre munkánkban ráakadtunk.

I. *A kétfelé sántikáló világ.* Isten minket egy olyan világba állított, mely Izráel ősi bűnében, a tétovázás és megalkuvás bűnében leledzett. Nem áll határozottan Isten ellen, nincs bátorsága azt mondani, hogy nincs szüksége Reá, sőt a bajban és csapások között elismeri Őt és retteg Tőle. De nem is akar határozottan szakítani a bűnnel, dédelgeti és védelmezi azt. Ez az állásfoglalása szomorúbbá teszi a helyzetet, mintha csupán bűneiben volna elmerülve, Isten Igéje is keményen elítéli a langymelegséget. Ez a langymelegség hogyan nyilvánul a gyülekezet és egyház életében és egyénekben, akik a gyülekezet tagjait képezik. De a próféta azért áll ebben a világban, szemben a világgal, hogy *ő maga* ne legyen olyan. Az én életemben a közömbösség bűne épúgy él, mint a többiekében. És ez nagy baj. Mert kétfelé sántikáló szívvel nem lehet Istennek szolgálni. Ezt kell először is világosan látnom és az életemből kiirtanom.

Imádságra vezető gondolatok: Uram, Te azért választottál ki engem, hogy megalkuvás és fenntartás nélkül a Te szol-

gád legyek. Mégis szívemben gyakran hajlom a bűn felé és táplálom azt magamban. Pedig Te nem használhatsz kettős szívet. Kérek utáltasd meg velem egészen a bűnt és égesd ki szívemből, hogy a Te prófétád lehessen egész életemmel.

II. *A próféta kockázata.* Illés nagy kockázatot vállalt, mikor versenyre hívta ki a Baál-papokat. Ezt csak úgy vállalta, ha tudta, hogy kudarc esetén életével fizet. De ő jobban bízott Istenben, mint amennyire az életét féltette. Ma is kockáztatnia kell a prófétának. Ha nem tűnik ki igaznak, amit hirdet, megsemmisíti magát. De a kérdés ma is az: Ki az igaz Isten? Ha a világ Istene az, akkor helyet kell adni neki, de ha az Úr az, akkor attól függ, hogy mekkora a hitünk és félünk-e ezt a világnak úgy hirdetni, hogy az életünket tesszük rá? Ha megalkuszunk, ha bátortalanok vagyunk, ha félünk kockáztatni, akkor elvesztünk, mert hitetlen szívvel hirdetjük Istent. Ezt a kockázatot kell vállalni az egyháznak is, hogy vagy hisz abban, hogy az Úr az igaz Isten és akkor rá kell bízni egészen magát. Csak a lelkipásztorok és órállók vállalkozó szívéen át lesz az egyház képes maga is vállalni ezt az isteni kockázatot.

Imádságok vezetéséről látod, a bátortalanságnak és hitetlenségnek milyen kísértései támadnak meg néha. Sokszor kegyelmes vagy hozzám és bátortalanságom dacára is esodás jeleit adod a lelkek felett való hatalmadnak. Kérek, adj nekem erős hitet, hogy tudjak bízni nem magamban, hanem abban, hogy te vagy az igazi Isten és adjam át neked egyházam, gyülekezetem és saját életem sorsát.

III. *A próféta az ítélet hirdetője.* A prófétát Isten avval bírta meg, hogy az Ő ítéletét világosan hirdesse a nép előtt. Ez ítélet a bűnre halált szól, a megtérőnek kegyelmet ígér. Isten igazi szolgálója az ítéletet a bűn felett *nem titkolhatja el* egy percre sem, ez földrevezetés lenne a bűnös iránt és annak vesztét vonná magával, bár a próféta mindig *fájó szívvel* hirdeti az ítéletet és könyörög annak elfordításáért. A *magunk bűnei* felett is látnunk kell az ítélet komolyságát és könyörögni azok bocsánatáért. De az ítélethirdetés célja az, hogy az emberek megtérjenek s kegyelmet kapjanak s az ítélet mellett ezzel a kegyelemmel kell biztatni és hívogatni a lelkeket. Mely bűnök

azok, melyek ellen én nem merem hirdetni Isten ítéletét saját magamban, gyülekezetem tagjaiban, az egész egyházban?

Imádságra vezető gondolatok: Uram, a te ítéleted nyilván van minden bűn ellen. Kérlek, tégy engem képessé, hogy az ítéletet szépítgetés nélkül hirdessem, de ne titkoljam el a kegyelmet sem, melyet Te Fiaidban a bűnösnek ígértél. Add, hogy ez üzenetet meghallják mindazok, akikhez szól, elsősorban magam és házam népe.

IV. *A próféta az áldás üzenetvivője.* Isten kegyelmének legvilágosabb jele, hogy a megtért népet áldásaival halmozza el. Az áldás a hívő lélek előtt még jobban megerősíti az Ő benne vetett hitet és azt hálaadásra ösztönzi. Az, hogy Isten áldását, melyet Ő minden formában ad az ő népének, hirdethetjük, olyan kegyelme Istennek, melyért soha sem tudunk elég hálát adni. Az én életemben is megmutatta kegyelmét áldásaiban, melyeket elsorolhatok előtte. Gyülekezetemet is megáldotta. Milyen boldogság, hogy én ezt az áldást hirdethetem.

Imádságra vezető gondolatok: Uram, te jóságoddal és áldásoddal elhalmoztál engem és mindazokat, akik téged szeretnek. Adj szívembe őszinte hálaadást és erőtet és cselekedd, hogy naponta tapasztalt kegyelmeid közelebb vigyenek hozzád. Adj hálás szívet azoknak is, akiket reám bízál, hogy együtt telessünk velük bizonyosságot irgalmasságodról.

I.

Élet és munka.

Egy reformátor imádságából.

Légy kegyelmes hozzám, óh Uram, s ne ítélj meg számtalan bűneimért, különösen azokért, melyek miatt a világ nem képes vádolni engem. Ifjúságomban, életem delén és most, számtalan harc után is nem találok magamban egyebet, mint hiúságot és romlottságot. Mert a nyugalomban hanyag, a háborúságok között türelmetlen, kétségbeesésre hajló s általában annyira rabja vagyok hiábavaló gondolatoknak, hogy ezek Uram, visszatartanak engem Felséged jelenlététől. Egyik oldalon a hiúság és nagyravagyás háborgat, másikon irigység és rosszindulat; röviden Uram, a test indulatai már

szinte elnyomják bennem a Te Lelked munkáját. De megvallom előtted azt is, óh Uram, ki egyedül ismered a szívek titkait, hogy e bűnök közül én egyikben sém gyönyörködöm; de mégis háborognak ellenem keserűen, törnek az én belső emberem óhajtozása ellen, mely bánkódik romlottságom felett és csak a Te kegyelmedben bíznak; mely kegyelemre én vágyakozom azon ígéret szerint, melyet tettél minden bűneit megbánó bűnös számára, kiknek sorába, megvallom, magam is tartozom, az én egyedüli Megváltómnak, az Úr Jézus Krisztusnak engedelmisségében és halálában, kiben ingyen kegyelmed által nem kételkedem, hogy kiválasztottál engem is örök üdvösségre, melyről nekem nyomorult és halátlan teremtednek bizonyos jeleket adtál. Mert, noha tudatlanságban éltem, testvéreim közül sokak felett való ismereteket adtál nekem s nyelvemet felhasználtad dicsőséged hirdetésére s a bálványimádás, tévelygés és hamis tanítások ellen való küzdelemre. Te kényszerítettél engem, hogy hirdessem a szabadulást a lesújtottak és ítéletet az engedetlenek számára, melynek kimenetelét nem csak magam, de a vak világ is látta. De mindenek felett Uram, Te, a Te Szentlelked ereje által szívembe pecsételted a bűnök bocsánatát, melyet vallom és hiszem, hogy magam is megnyertem a Jézus Krisztus egyszer kiontott drága vére árán; kinek tökéletes engedelmissége által szilárdan hiszem, hogy ellened való, sokképen való támadásaimra megbocsátottak súlyos bűneim eltöröltettek s lelkem a Te isteni Felséged templomává lett; melyben megmaradsz Te, óh minden kegyelem Atyja a Te Fiaid az én Uram Jézus, az én egyedüli Megváltóm, Közbenjáróm és Védelmezőm és a Te Szentlelked, igaz hit által, mely az egyedüli győzelem a világ felett. Ezért óh Uram, neked ajánlom fel az én lelkemet, mert vágyakozom megszabadíttatni a bűnnek e testéből s bizonytalansággal hiszem, hogy fel fogok támadni ismét dicsőségben, bár a gonoszok egy ideig lábaikkal tapodjanak is rajtam és a Te többi szolgálóidon.

Légy irgalmas, óh Uram, ez országban levő egyháznak, áraszd reá folytonosan evangéliumod világosságát, szaporítsd az igaz igehirdetők számát és legyen kegyelmes gondviselésed az én élettársamon, az ő méhének gyümölcsén, két gyermekemen, Náthánielen és Eleázáron. Most, Uram, vedd végét szenvedéseimnek.

(Knox János, halála előtt írt imádsága.)

IGEHIRDETÉS — KULTUSZ.

Adalékok az új liturgia anyagához.

I.

A bűnbánati hét liturgiájához.

I. Minden reggel bibliamagyarázat konkrét célkitűzéssel. Minden délután önvizsgálat a VI, XXXII, XXXVIII, LI, CII, CXXX. vagy a CXLIII. Zsoltárok alapján.

II. *a)* Böjtfő; II. Mózes XX. 1—17., felosztva a Heidelbergi Káté alapján. Hétfő: 94—98. kérdés, kedd: 99—102. kérdés, szerda: 103. kérdés, esütörtök: 104—107. kérdés, péntek: 108—111. kérdés, szombat 112—115. kérdés.

b) Husvét; Jézus szenvedése. Itt változtatva vettem alapul a synoptikusok szerint való erre vonatkozó szent Igét.

c) Pünkösd; Efezus III. 14—21. Hétfő: 14—15. kedd: 16. szerda: 17. esütörtök 18. péntek: 19. szombat: 20—21.

d) Új kenyér; Máté VII. 9—13. felosztva a Heidelbergi Káté alapján. Hétfő: 120—122. kérdés, kedd: 123. kérdés, szerda: 124. kérdés, esütörtök: 125. kérdés, péntek: 126. kérdés, szombat: 127—129. kérdés.

e) Advent; Ésaiás próféta könyve alapján. Hétfő: XL. 1—10., kedd: XLI. 1—14., szerda: XLII. 1—12., esütörtök: XLIII. 1—5. és 11—25., péntek: L. 1—11., szombat: LII., vagy az LIII. r.

f) Karácsony; Pál levelei alapján. Hétfő: Róm. V. 1—11., kedd: Róm. V. 12—21., szerda: Róm. VII. 14—25., esütörtök: Koloss. I. 15—29., péntek: II. Korint. V. 11—21., szombat: I. Korint. XIII.

II.

I m a.

(Templom renoválás után tartott első istentisztelet alkalmával.)

Aldott az Isten, ki örökkévaló erejével beteljesíti minden Ő igéreteit. Nagy Isten, nincsen Hozzád hasonló Isten sem mennyben, sem földön, aki megtartod a Te fogadásodat és ir-

galmasságot a te szolgálidhoz, akik Te előtted teljes szívvel járnak. Oh, bizonyosodjék meg mirajtunk is mindenkor a Te beszéded!

Uram, Téged az egek egei be nem fogadhatnak, mennyivel kevésbbé e ház, melyet a Te kegyelmedből s a jámbor lelkék buzgóságából megújítottunk. Hallgasd meg én Uram Istenem a Te népednek dicséretét és könyörgését, amit a szívek hárfáján mond Te előtted.

Uram, a Te szemeid éjjel és nappal figyelmezzenek e hajlékra, melyben a Te felséges nevedet helyezted és reménységet adtál nekünk, hogy a mikor töredelmes szívvel könyörgünk Hozzád, Te meghallgatsz minket. Oh, hallgasd meg azért a Te népe nek imádságát, amikor e helyen imádkozik, hallgasd meg a Te mennyei lakhelyéből és légy hozzá irgalmas és kegyelmes! Mikor bűnbánó lélekkel ide menekülünk, Te tégy Uram nekiünk igaz ítéletet, megbocsátó könyörületed. Az istentelenek útját fordítsd az ő fejükre s az igazságságra vágó alázatosakat pedig igazítsd meg Szent Lelkednek életformáló erejével.

Mikor pedig népedet leverik és megcsufolják, mert vétkezett ellened, de Hozzád visszatér és vallást tesz nagy nevedről, könyörög és imádkozik e házban, Te hallgasd meg a mennyből és fedezd el az ő vétkét és tartsd meg őt a földön, melyet adtál nekik és az ő atyáiknak. Mikor pedig berekeszted az eget és nem léseztél, mivel a mennyből kezdtünk ellened és imádkozunk e helyen és a Te nevedet segítségül hívjuk, Te hallgasd meg azt a mennyből és könyörülj rajtunk és taníts meg minket az igaz útra, amelyen járunk Te előtted. Mikor éhség, aszály és más rettentő csapások lesznek a földön, ha elenség szorongat saját földünkön, akik imádkoznak e házban és kezeiket az égre emelik; Te hallgasd meg a mennyből és légy irgalmas mindnyájunkhoz és kinek-kinek fizess az ő útai szerint, mert egyedül csak Te ismered az emberek fiainak szívét, hogy mindenki féljen Tégedet s járjon a Te útaidon míg él e földön.

És ha idegen is — ki nem ismer Tégedet igazán a Te nagy nevedért és a Te kiterjesztett hatalmas karoddért könyörög, Te hallgasd meg a mennyekből s vilárosítsd meg a Te orádat ő rajta, hogy ismerjen meg és tiszteljen Tégedet! És valahányszor ez a gyülekezet emel kezét Hozzád s könyörög a Te tornácodban az anyaszentegyházért, az órállókért, a hívő lelkekért, Te hallgasd meg a magas mennyből s szent karoddal terelgesd esendes vizek kies forrásához. A lelkekben pedig gyűjtsd meg a bizonyágtételnek szent tüzeit. E tiszta falakról fényesedett lelkek öröme pedig olvadjon szét a kietlen pusztaságba. Mikor áhitatos lelkek sóhajtoznak a szenvedőkért, szegények-

ért aggódó szívek esedeznek betegekért. Te hallgasd meg a mennyből s vígasztalásodnak öröme illatozzék e helyen, hogy az enyhület balzsamát hordják széjjel innen. És ha hitetlenek meglátják dicsőségednek tűz-oszlopát, mely e szent hajlékból messihi kiviláglék, légy kegyelmes s támassz a kihült szívekben olthatatlan vágyat, hogy ők is tiszteljék és féljék a Te fel-séges nevedet.

Mi Atyánk, Tied a nagyság és a hatalom, a dicsőség és az örökkévalóság. Tied az ország, s Te magasztalod fel magadat, hogy légy minden fejedelmek felett, azért illesd meg a földi fejedelem lelkét igazsággal, szeretettel és békességre való igyekezettel.

Most pedig azért Úr Isten legyenek a Te szemeid nyitva és füleid legyenek figyelmesek mindenkor, a könyörgésre e helyen. Kelj fel, óh örökkévaló Szeretet s árnyékolj be minket végtelen jóságoddal, öltöztess fel üdvösséggel, hogy örvendezzünk a jóban. Ámen.

V. ö. Kir. 8., I. Krón. 29. és II. Krón. 6. részeivel,

Dr. Mezey Mihály.

III.

A bibliaolvasás istentiszteletünkben.

Bibliaolvasásra alkalmas helyek hétköznapi lelkiségre (hétköznapi).

I. *Adventre:* 1. Ésa. 9:2—7. 2. Zsid. 3. 3. Jer. 31:31—34. 4. Ésa. 28:16—29. 5. Ésa. 25. 6. Csel. 17:22—34.

II. *Karácsonyra:* 1. Ésa. 42:1—13. 2. Ésa. 55. 3. Róm. 11: 25—36. 4. Kol. 1:3—21. 5. Ésa. 40:12—31. 6. Ján. 1:1—18.

III. *Passzióra:* 1. Zsolt. 2. 2. Ésa. 53. 3. Róm. 8:28—39. 4. Gal. 3:8—18. 5. Zsid. 10:1—18. 6. Zsid. 2:5—18.

IV. *Husvóra:* 1. Ján. 12:24—36. 2. Csel. 2:22—36. 3. I. Kor. 15:1—14. 4. Ef. 2:4—13. 5. II. Kor. 5:1—10. 6. Jel. 21:1—7.

V. *Pünköstre:* 1. Joél. 2:28—32. 2. Ján. 16:6—16. 3. Csel. 4:23—35. 4. Ef. 2:13—22. 5. I. Pét. 1:13—25. 6. I. Ján. 5:1—13.

VI. *Új kenyérré:* 1. Máté 14:13—21. 2. Ján. 2:1—11. 3. II. Móz. 16:6—18. 4. Ján. 6:42—58. 5. II. Tim. 2:1—13. 6. Ján. 15:1—11.

Bibliaolvasásra alkalmas helyek hétköznapi istentiszteletekre.

A hétköznapi istentiszteleteken a bibliaolvasási leckeiókat kétféleképen lehet kiválasztani: Választhatunk olyan bibliai

helyeket, melyek egy alapgondolatot fejeznek ki, bár a Biblia különböző helyeiről vannak választva, vagy olvashatunk egy-egy bibliai könyvet végig, mely esetben pl. megkezdjük a Zsoltárok könyvének olvasását és azt folytatjuk, míg végig el nem olvastuk. Legalkalmasabb úgy gyakorolni, hogy az előbbi módot használjuk az *ünnepes* féleven át, mikor bibliaolvasási leckéinket az ünnepekörök alapgondolata szerint alkalmazzuk, míg az *ünneptelen* féleven át vagy egyes bibliai könyveket veszünk fel olvasásra, vagy szintén félevenként egy alapgondolatból kiinduló leckét felolvasásra.

Alább egy hónapra való lecke-összeállítást közlünk.

I. hét. Hítünk alapjai: 1. A tíz parancsolat: II. Móz. 20: 1—17, 2. A legnagyobb parancsolat: Máté 22:34—40, 3. A szeretet dicsérete: I. Kor. 13, 4. Az Úri szent vacsora szereztetési igéje: I. Kor. 11:23—34, 5. A keresztség szereztetési igéje: Máté 28:18—20, 6. A hit diadala: I. Ján. 5:1—13.

II—III. hét. Példázatok Isten országáról. 1. A magvető: Máté 13:1—18; 18—23, 2. A konkoly: Máté 13:24—30. 3. A mustármag és kovász: Máté 13:31—35. 4. A drágagyöngy és kincs: Máté 13:44—46. 5. A szőlőmunkások: Máté 20:1—16. 6. A fügefafa: Máté 21:18—22. 7. Hűtlen szőlőművesek: Máté 21:33—42. 8. A királyi menyegző: Máté 22:1—14. 9. A tíz szűz: Máté 25:1—13. 10. A talentumok: Máté 25:14—30. 11. Az elveszettek: Luk. 15:1—10, 12. A tékozló fiú: Luk. 15:11—32.

IV. hét. Krisztussal találkozó emberek. 1. Nikodemus: Ján. 3:1—11. 2. A samáriai asszony: Ján. 4:8—24. 3. Natanáel Ján. 1:44—52, 4. A gazdag ifjú: Márk 10:17—31, 5. A bűnös nő: Ján. 8:1—11, 6. A lator a kereszten: Luk. 23:33—43.

Bibliaolvasásra alkalmas helyek vasárnapi istentiszteletre.

A vasárnapi istentiszteletre kiválasztott bibliai leckék olyan bibliai helyek közül választandók, melyek az az napi igehirdetés textusával textuálisan összefüggenek, vagyis annak kontextusát képezik, vagy gondolati kapcsolatban vannak. Pl. a Luk. 24:26. alapján, a Krisztus szenvedésének hasznáról szóló beszéd alkalmával felolvasható, vagy a kontextusul szolgáló Luk. 24:13—35., vagy az e témával gondolati összefüggésben levő Ésa. 53., mely az Úr szolgájának szenvedése által Izráel szabadulásáról szól.

Az itt adott egy évfolyamra elégséges bibliolvasási leckeanyag egyuttal arra is szolgálhat, hogy igehirdetésünk textusát és tárgyát az itt, azon vasárnapra kijelölt leckéből válasszuk ki, vagy pedig az itt kijelölt leckéhez keressünk alkalmas textusokat a Biblia más helyéről.

A bibliaolvasási leckék advent első vasárnapjától Szent-

háromság utolsó vasárnapjáig vannak számítva, délelőtti és délutáni istentiszteletre.

Advent: 1. Jer. 2:1—13, 2. Ésa. 40:1—11, 3. Csel. 13:26—42, 4. Róm. 11:22—36, 5. Ésa. 48:12—22, 6. Ezék. 34:11—16, 7. Fil. 3:17—21, 8. Jel. 7:9—17.

Epifánia: 1. Máté 7:13—29, 2. Luk. 4:14—24, 3. Márk 1:29—39, 4. Ján. 5:1—16, 5. Márk 2:13—22, 6. Luk. 5:17—26, 7. Luk. 11:1—13, 8. Ján. 5:17—32, 9. Máté 14:22—36, 10. Luk. 12:1—12, 11. Máté 7:7—23, 12. Máté 11:1—14, 13. Ján. 6:22—34, 14. Márk 9:1—13, 15. Ján. 8:12—28, 16. Luk. 13:1—9, 17. Márk 9:33—41, 18. Máté 16:13—20.

Passzió: 1. Márk 8:31—38, 2. II. Kor. 4:7—18, 3. Luk. 13:31—35, 4. Ján. 10:1—18, 5. Máté 12:30—42, 6. Luk. 12:35—48, 7. Luk. 17:20—37, 8. I. Thes. 5:1—11.

Husvét és Pünköst között. 1. Máté 28:9—20, 2. Márk 16:9—18, 3. Luk. 24:13—35, 4. Luk. 24:36—49, 5. Ján. 20:11—18, 6. II. Thess. 1:4—12, 7. Ján. 20:19—31, 8. Zsid. 5:1—10, 9. Ján. 21:15—23, 11. Róm. 8:1—16, 12. Fil. 2:5—13.

Szentháromság I. vasárnapja: 1. Ján. 17:1—17, 2. II. Thess. 2:5—11.

Az ünneptelen félévre (ciklusosak). I. Belépés a keresztyén életbe. (Összhangban a hason témájú igehirdetési textusokkal): 1. Mit jelent keresztyénnek lenni? Csel. 17:22—31, 2. Bűnbocsánat: Ésa. 55:3—11, 3. Bűnbánat: Mikeás: 6:1—8, 4. Hit: Máté 8:5—13, 5. Közösség Istennel: Ján. 14:19—31, 6. Vallástétel: Róm. 10:8—21, 7. Szolgálat: Luk. 7:18—21. II. A keresztyén élet tényei. 1. Megtérés: Róm. 8:1—15, 2. Kibékülés Istennel: Zsolt. 51:3—14, 3. Isten, életünk középpontja: Fil. 3:7—14, 4. Az ember Isten szemében: Zsolt. 8:1—10, 5. A Szentlélek uralma alatt: Róm. 7:14—25, 6. Közösség egymással: Máté 5:43—48, 7. Új értékek: I. Kor. 2:1—10. III. Isten országa az emberi élet viszonyaiban. 1. Élet: Máté 6:28—34, 2. Hívás: I. Kor. 4:1—7, 3. Munka: Luk. 10:38—42, 4. A vagyon: Márk 10:17—31, 5. Család: Máté 13:46—50, 6. Egyház: Jel. 21:1—7.

(Ciklus nélkül.) Róm. 12:1—16, Csel. 7:55—60, Luk. 7:1—10, Ján. 8:25—36, Kol. 3:1—10, Zsolt. 16, I. Móz. 12:1—6 és 15:1—6, I. Kor. 19:9—18, Zsolt. 27, Ján. 12:37—50, Luk. 4:1—13, I. Sám. 5, Ésa. 4:1—5, Ján. 8:12—20, V. Móz. 31:1—9, I. Kor. 13:1—6, I. Pét. 1:13—25, Kol. 1:12—21, Zsolt. 2, Zsolt. 23, Zsid. 4:14—5:10, Máté 25:14—30, I. Kor. 9:24—27, Fil. 1:27—2:4, Ef. 2:4—13, Ezék. 18:21—32, Luk. 5:27—39, II. Sám. 12:1—12, Ján. 8:51—59, Luk. 7:18—35, Ján. 16:1—14, Kol. 1:11—21.

I.

VÁSÁRHELYI JÁNOS: EGYMÁS KÖZÖTT (CIKKEK, ELŐADÁSOK.)

Magyar Nép könyvtára 22—23. szám. Kolozsvár, 1927. 19. l. Ára 30 leu.

A pap elfoglaltságáról a közvélemény azt tartja, hogy az a más pályákon munkálkodókéhoz hasonlítva nagyon csekély. Kényelmesen, megerőltetés nélkül elvégezhető. A pap az, akinek hivatali elfoglaltsága mellett jut is, marad is bőven ideje a privát passzióinak való áldozásra.

És a közvéleménynek mindaddig igaza is van, amíg *csak a papi* elfoglaltságról van szó. A papi funktiók elvégzése és a kevés adminisztrációs teendő ellátására — a kevés számú nagy gyülekezetet kivéve, — egy ember munkaerejének és idejének legfennebb felét ha igénybe veszi. Társadalmi szereplésre, tudományos munkálkodásra, esőndes szemlélődésre, gazdálkodásra marad idő és erő bőven.

De a közvéleménynek magyoni igazságtalanra *lelkipásztorrá* lett pappal szemben, akire a templom és az iroda munkáin túl a teendőknek végelelthatatlan sora vár. Az egész gyülekezetnek a gondja. „Ki beteg, hogy én is beteg ne volnék? Ki botránkozik meg, hogy én is ne égnék?” — mondja Pál apostol (II. Kor. 11:29.). A lelkipásztornak mindig elvégezhetetlenül sok dolga van. Minden nap újabb és sokszor olyan meglepő feladatok elé állítja, amelyekről az, aki nem ismeri a konkrét helyzetet, nem is tudja elképzelni, hogy mi köze azokhoz a lelkipásztornak.

Vásárhelyi János könyve egy pompás bizonyosság mellett, amit a lelkipásztor elfoglaltságáról mondtunk. Aki végig olvassa, egész bizonyosan felteszi a kérdést, hogyan jutott Vásárhelyi ehhez meg ehhez a kérdéshez és honnan ismeri azt? Mennyire messzeső és különböző kérdéseket tárgyal a könyvében összegyűjtött negyedszáz cikkben és előadásban. A magyarázat azonban egészen egyszerű. Ezek a cikkek és előadások magukon viselik annak bélyegét, hogy szerzőjük azokkal a kérdésekkel, melyek bennük tárgyalásra kerülnek, nem a cikke, vagy az előadása kedvéért foglalkozott. Hanem mivel foglalkozott, illetőleg kényszerülve volt foglalkozni ezekkel a kérdésekkel, írt róluk cikket, vagy tartott előadást. Lelki-

pásztori munkája közben vetődtek útjába ezek a kérdések és így nem szórakozásból, hanem kötelességszerűen kellett foglalkoznia ezekkel.

Az egész könyvön érezhető, hogy az élet adta fel Vásárhelyinek a kérdéseket és az élet kívánt, várt tőle azokra feleletet. Nem elméleti megoldást akar adni a szerző. Ezt jó hangsúlyozni. Jó hangsúlyozni azért, mert aki tisztán elvi szempontból nézi a kérdéseket és a feleleteket, hiányosnak, egyoldalúnak, nem teljesnek találhatja azokat. Másfelől azért, mert az élettel való eme közvetlen kapcsolat, ez az aktuálítás teszi ezt a könyvet közérdekűvé.

Kétségtelen dolog, hogy szükséges, nélkülözhetetlen ezeknek a kérdéseknek tisztán elvi szempontból való tisztázása. Elvi megalapozás nélkül a legtetszetősebb gyakorlati megoldás is ingatag alapon áll. És ha egyik-másik kérdésben kielégítő megoldásra el is jut, feltétlenül eltéved a problémák ama rengetegében, amelyen keresztül kalaüzol Vásárhelyi e könyvében.

Vásárhelyi vezetése alatt azonban bátran haladhatunk. Mert neki van ilyen egyetemes, elvi szempontja, amelyre minden problémát visszavezet akár egy általános emberi vagy társadalmi kérdést tárgyval, akár egészen konkrét kérdés kerül szembe elé, ha expressis verbis, nem is fejezi ki, mindenütt fel-lelhető ez a szilárd elvi alap.

A bajok, Bűn hiányok, emmelyokorszemébmegkítijakár az egyes ember, akár az erdélyi magyarság, akár az egyetemes emberi társadalom életében, mind egy forrásból fakadnak: a bűnből, ha nem is mindig így nevezi. Ennélfogva „Jézustól kell várunk azokat az isteni erőket, melyek a világ megújítására alkalmasokká tehetnek minket.“ Nem kívülről befelé, hanem belülről kifelé kell haladni. Ha meggyógyítjuk az ember lelkét, meggyógyul a világ is.

Annak az anyagnak, melyet Vásárhelyi e könyvében tár elénk, egy részét feltalálhatjuk eddig megjelent prédikációs köteteiben. De ezt is új formában és beállításban adja e könyvében, mert Vásárhelyi a hallgatónak és az olvasónak egy szélesebb körére gondol, azok hoz szól, azokra szabja mondani-valóit. Nem egy gyülekezethez, hanem az egész erdélyi magyarsághoz intézi. Azokat a problémákat, melyeket eddig egy gyülekezet, vagy erdélyi református egyház szűkebb keretei között próbált megoldani, itt egy nagyobb közösség szempontjai alá állítja be. Így mintegy a próbáját adja annak, hogy eddig helyes úton járt-e.

Könyve a „Magyar Nép“ olvasótáborának van szánva. Az a célja, hogy az erdélyi magyarság figyelmét felhívja ezekre a kérdésekre és a megoldás céljait megmutassa. Ebben a

népszerűsítő munkában különösen nagy hasznát veszi Vásárhelyi nagy olvasottságának, amely lépten-nyomon egy egész sereg meggyőző tanút sorakoztat fel a világirodalom jelesei és nagy gondolkozók köréből azokban a citátumokban, amelyekkel a cikkei és előadásai tele vannak szórva.

Azok a kérdések, melyeket tárgyal, mindnyájunk kérdései, azért mindenki haszonnal forgathatja e könyvet. De különösképen a lelkipásztorok és tanítók figyelmébe ajánljuk, akikre népünk szellemi irányítása vár. Mert, ha nem is felelősek mindazokért a gazdasági, szociális, politikai bajokért, amelyeknek orvosául ma sokan szeretnek a papot és a tanítót megtenni, de felelősek a lelkéért. Vásárhelyi pedig éppen a lelket félti, védi és akarja meggyógyítani.

G. L.

<><>

DER HERR UND SEINE GEMEINDE.

Predigten von Dr. Karl Fezer, professor in Tübingen.¹

A prédikációs könyvek nem csupán szerzőjük vallásos életményeinek dimenzióiról és a közösség vallásos világnézetéről nyújtanak felvilágosítást, vagy legalább is szempontokat azoknak, akik a tárgyvilágos megítéléséhez a kor ideológiájáról is tájékoztatnak. A XIX. sz. materialista, evolutcionista, más e fogalom komplexumába sűrítendő mentális tendenciái — egészen tisztán és megérthetően visszhangoznak e század igehirdetői irodalmában. És ezen nincs miért csodálkoznunk. A vallás az egyéni életnek önálló jelensége, úgy az ismereti, mint az akaratí síkban, de gondolati kifejeződésében mégis könnyen hozzátapad a megjelenítő kor szellemi tartalmához. Ha az értelmi ismeretek uralkodnak, akkor a vallásos öntudat is az értelmi ismeretek specifikus szálaival szövődik össze. Amikor pedig — hárminek is következtében — függetleníteni tudja magát, vagy a kor eszme-tartalmában sok a vallásos öntudatra kedvezően ható elem, akkor sajátos fénye szétsugárzik az eszmélet egész területén.

A XIX. sz. mindent a matematikai és mechanikai szükségyszerűség formájában akart szemlélni, minden jelenséget a mérhetőség szempontjából igyekezett megmagyarázni, így aztán természetes, hogy leginkább az életnek a kész, mintegy megmintázott formákban megragadható tünetményei foglalkoztatták. Ezért a Psychét is mint mérhető és meghatározható

¹ Stuttgart, Calwer Vereinsbuchhandlung. 1927.

erők sorozatát, combinatioját fogta fel, minthogy pedig a val-
lás tartalmában és kifejeződésében is a psychének sajátos
velejárója, a kor vallásos szemlélődése is megállott a felszínen
s nem mert a formátlan eszméleti tartalmak mélyébe leszállani
s onnan az élet örökérvényű igazságait, melyek egyébként
egyenileg is megélhetők — ha kell időszerű formában — fel-
mutatni. A prédikáció akár a vallásos tapasztalatokat közve-
títő vallásos tevékenység, akár pedig a vallásos élet igazságait
feltáró műalkotás csak kereteket dolgozott ki, talán életformá-
kat rajzolt, de nem iktatta be a lelket az üdvtapasztalat sze-
rezhetésének folyamatába, minthogy nem is tudta, vagy nem
merte annak tartalmát kihangsúlyozni.

Hogy miről van szó, arra nézve csak éppen felemlítem,
hogy az érdeklődők hasonlítsák össze a Luk. X. 40—42. szent
Ígéből sarjadt vallásos élményt kifejező gondolatokat a Péter
A. Zittel² (bizonyára nevesebb igehirdető) nyomán írt pré-
dikációját a Makkai S. prédikációjával.³ A tehetség méretei-
nek különbözőségét leszámítva a két prédikációnak vallásos
tartalma mennyire más, bár a két fogalmazás közti idő nem
több egy negyed századnál. Milyen félénken jegyzi meg Már-
táról Zittel-Péter: „Mire való a sok sürgés-forgás, fáradozás,
holott én (t. i. Jézus) kevéssel is megelégszem ... aztán soh-
sem szabad a test javáért megfélekezni a lélek kincseiről.“
Ime, csak a mennyiségről, a mérhetőségről van szó a
XIX. sz. tanítványánál, ^{Originalt} ^{Ungarisch} tudatosan vallásos lélek élmé-
nyekből táplálkozó igehirdetése már a címbe is jelzi a tapasz-
talat súlypontját. Érdekes szemügyre venni, mint átmeneti fo-
kuzatot a Rittelmayer-féle typust. Nem hiányzik belőle a val-
lásos tapasztalat, de gondolati átszövésében még nem egé-
szén konkrét és egységes, inkább pompázó, de szétfolyó és sok-
szor homályos. A tartalmi fogyatkozásnak a műalkotás szép-
ségével való pótlására nézve szintén vannak jellegzetes pél-
dáink. Az esztétikai élvezet azonban vajmi kevésbé segít val-
lásos tapasztalatokhoz.

Benső kényszerűség parancsolta ki belőlem ezeket a gon-
datokat, mikor a tübingiai professor, dr. Fezer könyvére
akarom az érdeklődők figyelmét felhívni. A szerző nevét homi-
letikai műve⁴ tette ismertebbé. Most megjelent prédikációs
könyvének előszavában szerényen tiltakozik minden olyan
megítéléssel szemben, amelyik azt állítaná, hogy e prédiká-
ciók demonstrálni akarnák, „hogy az általa képviselt alapelvei
állásfoglalás miként hat a gyakorlatban.“ Nem paradigmák

² Péter K. Jézus nyomdokain, 167. old.

³ Dr. Makkai S. Aratás, 153. old.

⁴ Dr. K. Fezer. Das Wort Gottes und die Predigt. (Erről köze-
lebb lesz szó).

ezek, melyek azt akarnák mutatni: „no, így csináljátok“, hanem csak „éppen prédikációk“ minden más mellékszándék nélkül segítségül arra, hogy az Isten élő-jelenvalóvá legyen a gyülekezet — az Ő teremtménye számára.

Már ebből a pár szóból is kitűnik, hogy e prédikációk értéke nem annyira a művészi megfogalmazásban, hanem inkább az udvtapasztalatok szerethetőségének alkalmasságában, a Szent-Lélek esodás erejének megéreztetésében van. E prédikációkat az átható komolyság, valamint a gyülekezet benső szükségeinek, vallásos vágyódásainak helyes meglátását jellemzik és az igazi bizonyágtétel eleven ereje lüktet bennük. Nem hosszadalmas szalmacséplések, hanem szemléletesek és alapos theologiai iskolázottságra vallanak. Stílusa azonban néhol nehézkes, tömörsége nincs mindenütt előnyére.

Aki a prédikációk vallásos tartalmát tekintí lényegesnek, annak igen hasznos útmutató ez a könyv.

My.

<><>

DR. GÖNCZY LAJOS: A REF. EGYHAZ KULTUSZA. (*Dolgozatok a ref. theol. tudomány köréből.* Kiadják: Az erdélyi ref. egyházkerület kolozsvári theol. fakultásának tanárai. I.)

Maga ez a vállalkozás, melyben az első füzet megjelent, igen fontos jelenség egyházunk életében. Folyóiratokon és azokban megjelent cikkeken kívül, theol. tudományos munka legfeljebb magánkiadásban jelent meg, igen ritkán és ezenkívül a Parochiális Könyvtár gondoskodott a theol. tudományra tartozó könyvek kiadásáról. E megoldások egyike sem kielégítő. A lapok és folyóiratok nem bírnak el hosszabb és terjedelmesebb tanulmányt, a Parochiális Könyvtár természete szerint csak olyan könyvek kiadását vállalhatja, melyek egy-egy tudományos disciplina végleges feldolgozását tartalmazzak, vagy annak gyakorlati érvényesítési módjaihoz járulnak hozzá. A Parochiális Könyvtár könyveinek nem szabad elavulniok egy fél évtizeden belül, még kevésbé teheti meg ez a vállalkozás, hogy egyes szaktudósok sokszor egy-egy kérdéshez előtanulmányul szolgáló tusakodásai és tanulmányozásai bizonyosságait közöljék. Ezért indult meg a fenti sorozat, mely ezen a hiányon akar segíteni.

Dr. Gönczy Lajos munkája, mely e sorozat első füzetéül jelent meg, abba a kérdésbe kíván beleszólni, mely ma az egész világon, de egy gyakorlati kérdés, az új liturgia kapcsán a mi egyházunkban is egyik legaktuálisabb kérdés. A dolgozat foglalkozik a kultusz lényegével, annak isteni és emberi oldalá-

val, a két oldal viszonyát, a kultusz formájával s avval, a mi mindebből a mi ref. kultuszunkra vonatkozik. Vizsgálataiban és felépítésében nagyon komoly és alapos munka, mely élesen világít rá jelenlegi kultuszi felfogásunk egész sereg ellenmondására és helytelenségére. A kultuszreformról az a felfogása, hogy az lényegbeli és ne csak formai legyen s e tekintetben a gyülekezet aktív részvételének és az istentisztelet változatosságának követelményét állapítja meg. A kultusz lényegének, sarkpontjának pedig a hit és kegyelem kapcsolata megtalálását látja.

A munka, mely mindössze 20 oldalt tesz ki, alapos tájékozást nyújt a kultusz elméletének legfontosabb kérdéseiről s melegen ajánlható mindenkinek, ki e jelentős kérdés iránt érdeklődik.

I.

VASÁRNAPI ISKOLAI TANÍTÁSOK. A bibliai történetek feldolgozása gyermekek számára, a család, vallástanítás és vasárnapi iskolák számára. Az Erdélyi Ref. Egyházkerület kiadása. Torda, 1927.

A Parochiális Könyvtár VII—IX. kötete gyanánt jelent meg és most van szétküldés alatt a Vas. Isk. Tanítások három kötete, mellyel így a mű befejezést nyert. Így ez a munka hat kötetben tartalmazza a Biblia könyveinek és történeteinek a gyermekek számára való feldolgozását. A most megjelent kötet tartalmát nézve, láthatjuk, hogy a szerzőt és átdolgozókat ez a három kötet nagyobb próba elé állította, mint az előbbiek. A IV. kötetben Jézus beszédei és példázatai, közöttük a példázatok közül sok, rendesen nagyon megpróbálja a vallástanítót és vas. isk. vezetőt, hogyan tudja azokat úgy feldolgozni, hogy azokból a történetek mellől azok jelentése ki ne vesszen. Frankhabouser itt is avatott kézzel bánt e történetekkel és úgy megtudja őrizni azokban a történeti részeket, hogy el nem halványulnak, sem túl nem tengenek s a személyes alkalmazás is elmélyítés eszközeivel igazán világossá lesznek a gyermek előtt. Az. V. kötetben, mely Dávidtól a babiloni fogságból való visszatérésig tart, a tanítások is. (Esaiás, Jeremiás, a fogságból való visszatérés, a Makkabeusok) világosak a feldolgozásban s a prófétai sze-

mélyiségek, akik a legtöbb esetben a vallástanításban egészen összeolvadnak, itt jellemző vonásaik és külön üzeneteik által élesen megkülönböztethetők. Az ó-szövetségi rész alap gondolata itt a válság előkészítése a zsidó nép életében s ezt, ahol nincs is kifejezve, ki lehet érezni a történetekből. A VI. kötet a Csel. könyve alapján a keresztyénség terjedését írja le, alap gondolata, melyet mindenütt érvényesít, az, hogy az Anyaszentegyház alapítója, vezetője a Szentlélek. Ebben, természeténél fogva több tanítás utal a misszió gondolatára. Ebben a kötetben találunk külön reformációi leckét, s egy pompás tanítást e címen: Az evangélium a szórványokban, mely arra int, hogy gyermekeinket a vas. isk.-ban ne csak hitük megtartására, de terjesztésére is neveljük. A történetekben igazán meglevenedik előttünk az első keresztyén egyház élete és fejlődése.

E munkával nagyon meg van könnyítve a vasárnapi iskola tanítása, sőt a vallástanításnak is sokat adhatnak ezek a történetek. Azt sohasem várhatjuk, hogy a vallástanítást a vasárnapi iskola módszerével végezhessük, mert a vasárnapi iskolai módszerrel tízannyi idő kellene a bibliai történetek megtanításához, mint a vallástanításnak egészen más a célja, mint emennek, de várhatjuk azt hogy a vasárnapi iskola megerősíti és megleveníti a vallástanítást. Ajánljuk minden lekipásztor- és tanító-testvérünknek, hogy minél gyakrabban olvassa maga is e történeteket s saját családjába is vezesse be ezt a könyvet, bizonyára kedves és hasznos olvasmányává lesz mindenkinek.

I.

Megbeszélések.

Egyházunk megújulásának kérdése.

Egyházunk jelen életében és jövőre vonatkozó terveiben annak egész életét meghatározó kérdés az az irány, melyben az egyház haladni akar. Mit lát maga előtt, minő feladatokra akar felkészülni, milyen nehézségek előtt áll? — mind olyan kérdések, melyek nélkül nem lehet világosan látni, s megoldani, ha világosan áll szemünk előtt az az irány is, melyben egyházunk célját, munkáját és hivatását elképzeljük. Itt pedig azt találjuk, hogy sokszor, ha egyformák is a vélemények az egyes kérdésekre és feladatokra vonatkozólag, azonnal divergálnak azonban a vélemények, mihelyt e kérdések egyetemes kitékintésére fordítjuk a szemünket. Mert az egyes feladatokat mindenki látja, de más módon akarja ezeket elhelyezni az egyház jövőjében, másképpen gondolkozik azok jelentőségéről és helyéről az egyház egyetemes életében. Azért pedig, mert az egyházi élet kérdéseiben való állásfoglalása egyetlen kérdés után igazodik s ez a kérdés az: ki, mit gondol az egyház fogalmáról, feladatáról, munkájáról, szóval, mi neki az egyház? Ettől függ minden, amit az egyházzal és annak kérdéseiről gondolunk.

Ma egyházunk átmeneti korszakot él. Életében, törvényeiben és igazgatásában még küzd egy régi, de már általa sok tekintetben túlhaladott korszak nyomaival, maradványaival, de minden lélekben feltámadt a vélemény, hogy valami újra van szükség. Jelszavak röpködnek a levegőben: belmisszió, lelki egyház, egyházfegyelem, egyházi élet megélevenedése, stb. stb. és velük mindig elítélünk valamit, amit rossznak tartunk és kivánságot fejezünk ki valami iránt, amit kívánunk. De az egyház élete bonyolult valami, abban még sokáig megmaradnak régi elemek s nehezen tisztázhatók benne az újak, még nehezebben azok az új követelmények, melyekről sokan érzik, hogy szükség volna valamire, de kifejezni nem tudják. Az egyház életének számtalan bonyolult életműködése és nyilvánulása ezek folytán sokszor válik olyanná, hogy benne nem ismeri ki magát az ember, hát még, ha valakiben magában is csak homályosan él annak a valaminek tudata, mire szükség volna.

Ebben a nehézségben az a fő, hogy egyházunk azon vezetői, kik annak irányítását és szellemi, vagy adminisztratív vezetését végzik, hogyan gondolkoznak egyházunk jelen életének kérdései felől, mert ezek fogják megadni az irányt, melyben egyházunk haladni fog, amit ők elfogadnak, az lesz, legalább is egyházunk hivatalos életében irányadó, az ő feladatuk, de felelősségük is az, hogy kilesve és megértve az egyházat igazgató és vezető Szentlélek Isten tanácsát s akaratát, annak igyekezzenek engedelmessé válni s amely felelősség egyházunk jövője és a Szentlélek iránti felelősség egyben.

Szükségesnek látszott azért, hogy tisztázzuk azokat a főkérdéseket, melyek egyházunk mai életében döntők és úgy tisztázzuk őket, hogy ebből minden további kérdés világossá lehessen. Ezért lapunk szerkesztősége kérdést intézett egyházunk legkiválóbb vezetőférfiaihoz, lelkészeihez, hogy a következő három kérdésre lennének szívesek velünk véleményüket ismertetni:

1. Van-e szüksége egyházunknak megújulásra?
2. Milyen úton gondolja azt elérhetőnek?
3. Mi a véleménye a jelenlegi megújulási törekvésekről?

A három kérdés közül az elsőt azért vetettük fel, hogy világossá legyen, megállhat-e egyházunk azon az állásponton, hogy tulajdonképpen nincs semmi baj és felesleges aggodalmaskodás minden megújulásra vonatkozó leszéd. Ha ez tisztázva van, hogy megújulásra tényleg szükség van, akkor a második kérdésnek annak kell lennie, hogy milyen útjai vannak az illető elképzelésében annak a változásnak, melyen az egyházunknak át kell mennie, s végül a harmadik kérdésben tisztázni kell azt, hogy azok a munkák, melyeket az utóbbi időkben láttunk kezdődni egyházunkban, a közvélemény szemében milyen hatást gyakoroltak s milyen jövője van annak a munkának, melynek kezdete, valljuk, nem rajtunk, hanem Isten örök akaratán fordult meg.

A kiküldött kérdésekre még csak egy néhány feleletet kaptunk, melyeket itt közlünk. Az ezután bejövőket következő számunkban hozzuk.

I.

Egyházunk megújulása tárgyában hozzám is megküldött kérdésekre, véleményemet az alábbiakban foglalhatom össze:

1. Egyházunk megújulásának folyamatosan tartónak kell lennie. Ez alatt azt értem, hogy egyházunknak arra kell törekednie, hogy hivatásunk a Szentlélek megszentelő hatása alá

kerülve, állandóan termeljük, külsőképen is, azokat az intézményeket, melyek igazolják, hogy a református egyház a Krisztus evangéliumának a letéteményese s benne testvéri közösséget talál mindenki, aki hívó lélekkel vallja, hogy „Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsősége.” (Fil. 2. 11.)

2. Erre vezető út az Ige hirdetése. Krisztus urunknak meghagyását (Máté ev. 28 r. 18—20.) e tekintetben feltétlenül irányítónak tartom. A beláttatás, a megértés, az igazság megismerése nélkülözhetetlen arra, hogy az evangélium egyedül idévezítő voltában higgyen az ember. A belenevelés, a beleszoktatás fontos tényező ugyan, de minden ható erejét elveszti, ha hiányzik a meggyőződés, a benső bizonyágtétel. Azért szükségesnek tartanám, minél nagyobb súlyt fektetni a vallástörténet tanítására s ezáltal annak feltüntetésére, hogy Jézus vallása az abszolút vallás s benne jelent meg a tökéletes kijelentés, az ígéret valósulása. Lélektanilag igazolni kell, hogy „nincsen senkiben másban idvesség: mert nem is adatott más név, mely által kellene nekünk megtartatnunk.” (Apost. csel. 4. 12.)

3. Véleményem az, hogy a jelenlegi megújulási törekvések és mozgalmak a második pontban jelzettekét szolgálják, de mintha túlságosan elvonni igyekeznének a lelkeket a való, a mindennapi élet megnyilvánulásaitól és az Örök emberit némely vonatkozásokban nem megszentelni, hanem az isteni által megszüntetni, megsemmisíteni akarnák. Jézus a világ világossága, ki nem azért jött, hogy kárhoztasson, hanem, hogy megtartsa a világot. (Ján. 12. r. 47. v.) A nagy igyekezetben mintha halványulna az a gondolat, hogy istenországa kovász, melynek át kell hatnia az emberi társadalom egész tésztaját, hogy tápláló kenyér legyen belőle; mintha előtérbe lépne a kiválasztottak és kárhozottak teoriája s bizonyos nagyképűség eszerint kezdené osztályozni a lelkeket, elfeledve, hogy mindnyájan gyarló és bűnös emberek, az Atya kegyelmére utaltak vagyunk, kik nem aszerint ítéltetünk meg, hogy hol és mivel foglalkoztunk, hanem, hogy milyen indulat volt bennünk. Aztán, mintha túlságosan előtérbe lépne a felfogás, hogy derűre-horura konferenciáznak, összejöveteleket tartunk, aminek természetes következménye, hogy tulajdonképeni munkaterünket el-elhagyogatva, a reánk váró köteleességeket elhanyagoljuk s így gyenge példaadók leszünk. Különben, minden tekintetben elismerésre és pártolásra méltó az a buzgóság, mely a jelenlegi megújulási törekvéseket és mozgalmakat jellemzi.

(Kolozsvár)

Vásárhelyi Boldizsár.

Kérdéseire válaszom nagyon röviden ez:

1. Nem megújulás, hanem ébredés-ről lehet szó. Nem pusztultunk el; csak elaludtunk; minnek okai sem egészen bennünk, hanem a rajtunk kívül álló körülményekben keresendők. Ébredésre okvetlen szükség van!!

2. A megkezdett utak szabadabb irányzattal és a régiék újrataposásával elég jók volnának. A régi jót azonban ne dobjuk egészen el. Vigyázzunk a tiszta kálvinizmus formáira és lényegére!!

3. Kevesebb idegenszerűség! Termeljük ki saját talajunkból, amit termelni akarunk!! A régit becsüljük meg!!

(Aranyosgyéres)

Bartha Lajos.

3.

Hozzám intézett kérdéseire a következő feleletet adom:

1. Egyházunknak megújulásra van szüksége, nemcsak a „semper reformari” fundamentalis ősi elvünknel fogva, hanem ama szomorú valóságnál fogva is, hogy híveink nagy része nem ismeri a református keresztyénseget és nem él evangéliumi életet.

2. Egyházunk csak tagjainak újjászületése által újulhat meg. A lelkek újjászületésének útja: bűnbánat, Istenhez térés az imádság és az Ige által. Egyházunk ezen az úton jött létre, ezen az úton újulhat meg és maradhat fent.

3. Egyházunk falain belül legmélyebben szántó és legeredményesebb munkát végző mozgalmaknak azokat tartom, amelyek minden reklám nélkül az evangéliumot közlik a lelkekkel, azután összegyűjtik azokat, akik elfogadták az evangéliumot, ezek lelki életét szeretettel pásztorolják, őket tervszerűen munkába állítják, hogy életüket Istennek szenteljék. A szokásos nagykonferenciáink hiányának azt tartom, hogy az evangélium hirdetése után nem veszi számon az eredményt. Csak kiveti a hálót, de nem vonja is be azt, ezért nem végez egész munkát.

(Zilah)

Kádár Géza,
esperes.

4.

Hozzám is intézett soraira a következőkben válaszolhatok:

1. Egyházunknak megújulnia multhatatlanul szükséges.

Nemesak közigazgatási, törvénykezési és liturgiális megújulás szükséges, hanem a lélek és szellem teljes megújulása. Mert nemesak líveink nagy részének, hanem hivatalosaink és választottjainknak munkássága sem tanuskodik általában arról, hogy az Úr Szentleke vezérelné, s e Léleknek volnánk odaadó munkásai.

2. Vasárnapi iskoláink és bibliaköreink a munkái annak a Léleknek, mely mindnyájunkat megújíthat; azért ezek fejlesztendők. Módot kell találnunk, hogy mai elszigeteltségük helyett az egyházközségek hitéletének szerves tényezői és hordozói legyenek és szellemük megújítólag hathasson az egész egyházközségre, melynek kebelében alakulnak és munkálkodnak.

3. A nagybetek munkája áldásos; de országos jellegük kifolyásaként két kísérő árnyékuk lehet. Egyik hatalmas demonstráló vonásuk, melyben amennyi méltóság van, ép oly gátja lehet az egyéni lelki elmélyedésnek. Másik a távoli munkások haráti találkozása. Ez is amely áldott magában ép oly gátja lehet a szigorubb fegyelemnek, mi pedig a lelki elmélyedés nélkülözhetetlen feltétele. Ez árnyak ellensúlyozására szükséges a helyi érdekű nagybetek bevezetése. (A Ref. Szemlében emlékezem meg erről.) Az országosak maradjanak hatalmas demonstráló erejükkel mai kereteik közt, de sorakozzanak melléjük a helyi érdekűek szigorubb fegyelmükkel és bensőbb elmélyedésükkel.

(Segesvár)

Dr. Toth Lajos.

5.

A f. évi októberben hozzám intézett három kérdésre rövid feleletem a következő:

1. A mai világban alig van földi intézmény és alakulat, mely céljának és feladatának abszolute megfeleljen. Ennek elháríthatatlan külső okok mellett, belső okai vannak. Ezen ítélet alól — fájdalom — egyházunkat sem vonhatjuk ki. Tehát megújulása szükséges.

2. A megújulás csak lelkek megújításán keresztül történhetik. Aki ma alázatos, hívő, türrő, remélő, építő, áldozatos és mindenben keresztyéni lelket tudna teremteni: az volna a világ legnagyobb jóltevője és igazi reformátor. Új, egészen krisztusi és fenntartás nélküli keresztyén vallásos lelkületet kell teremtenünk, mely az emberi elhivatás legmagasabb fokára: az öntörvényadás magaslátára érzézik el. Ez hiányzik ma. De ezen hiánynak, mint a multban felnőtt generáció nem kizárólagos okozója, úgy a jelen termelés sem nyújt és nem nyújthat csalhatatlan biztosítékot

e hiány elenyésztetésére, s a kellő lelkiület megteremtésére. Tehát e tekintetben se rekriminációkkal, se vérmes remények táplálásával nem segíthetünk.

3. A jelenlegi jáakaratú és jó irányú törekvések tagadhatatlanul, de a kezdet stádiumában vannak, s részben nem eléggé őszinték. A siker érdekében — mert az öntörvényadás szerint való ideális életállapot még nagyon messze van — első lépés gyanánt égetően szükségünk van egy igazi keresztyén-kálvinista egyház egyetemes életbeléptetésére és gyakorlására. E tekintetben minden napi mulasztás katasztrófális veszedelmet jelent.

Végül: egyházunk megújulása érdekében a lekipásztort legsürgősebben fel kell szabadítani adó kivetői, végrehajtói és táncmulatság rendezői megalázó helyzetéből, s engedni, — de követelni is kell, — hogy pásztor és lelkek nevelője lehessen.

(Nagyenyed)

Jancsó Sándor.

6.

Egy subjektív mozzanattal kell kezdenem. Az az egyház amelyik a mi gyermek korunkban viselte az ev. ref. nevet, sok minden volt, csak éppen lelkeinknek gondozója nem volt. Megtanultuk úgy, ahogy a „vallást“ a jó osztályzatért, de senki sem törődött azzal, hogy a zsenge lelkekben az életigény ős-ösztöne merre felé tapogatózik.

Korán kezdtem minden ösztönzés nélkül a Bibliát olvasni. Egész ifjúkori jegyzeteim vannak róla, de csak mint meglett és sok mindent élt ember előtt kezdett derengeni, miért is vagyok református? Az egyházi étellel is korán megismerkedtem, de csak egy paragrafusokból összerótt társaságot láttam benne hosszú ideig. Valljuk be, még ma is az a legtöbb ember előtt. Pedig az egyház „üdvközösség, ami közvetíti és a közösség ereje által támogatja az üdvösség elérését.“ (Makkai.) Az üres templomok, a közönyös, vagy csak vitatkozó „hívók“ mutatják; elérkezett az idő; ecclesia.. reformari debet.

A megújulás módja első sorban csak egyéni és belső lehet. „Szükséges nektek újonnan születnetek.“ (Ján. 3. 7.). A külső reform csak ennek érdekei szerint alakulhat, mintegy bekeretezése a belső élet igazi szolgálatának. Az élet kérdése helyet az Isten akaratát eslekedni ez a megújulás feltétele, módja és útja.

A jelenlegi megújulási törekvések természet szerint ma még nélkülözik az öntudatos, egységes célt szolgáló határo-

zottságot. A felelős tényezők egyéni megújulása nélkül pedig nem képes a kívánt eredményt megközelíteni.

Helyes nyomon jár az egyházon belül, hogy alúlról kezdi az újjá építést, de a tetőzettel sem szabad soká késni. Lelkeket kell állítani mindenüvé, mert a betű megöl, „lélek az, ami megelevenít.“ (Ján. 6. 63.)

Dr. Mezey Mihály.

7*

Ad. 1. Van-e szükség nézete szerint az egyház megújulására?

Van.

Ad 2. Milyen utakat lát, melyeken a megújulásnak haladnia kell?

Ezidő szerint még mindig a „hivatal“ jellege domborodik ki az egyháznak, keresztelő, eskető, temető, predikáló hivatal, még mindig nem tud kibontakozni a társadalom bürokratikus jellegzetességéből, maga a legmagasabb társadalmi alakulat az állam, ez is ép azért antiszociális jellegű, mert azt hiszi, ha meg van a hivatal szerinti szervezettsége, már jól funkcionál. Hogy egyházi életünk még Isten kegyelméből nem jutott ide, az mutatja, hogy meglátjuk a társadalmi berendezkedettségünk hibáját, inhaersnem, ibarra Clus képtelenek volnánk, hogy ezt meglássuk. Nekiünk egyedüli kiútunk ebből a megcsontosodási folyamatból, ha az egyház „hivatal“ jellegét igyekszünk másodrendűvé tenni s teljes felkészültséggel azon munkálkodunk, hogy a *Krisztussal való életközösségé váljon*. Ide pedig a hivatalnoki prudentia nem elég. Teljes lelki átváltozásra van szükség, amíg csak a szájunk mondja, hogy „élek többé nem én, hanem él bennem a

* A mellékelt levél kíséretében: Nagytiszteletű Úr! Az egyház megújulása céljából megindított mozgalmukat jelző és ez irányban 3 kérdést tartalmazó megkeresését előzetes megbeszélés után véleményes javaslattételre átadtam egyházmegyécnk helmissziói előadójának, dr. Jakó Dénes testvérünknek, aki — megkésve — az ide mellékelt véleményt küldötte be hozzám. Minthogy ezen véleménynel minden tekintetben egyetértek, sőt egyházmegyei tanácsunk is osztja nagyrészen azt, azzal a kéréssel terjesztem be Nagytiszteletedhez, hogy amennyiben kiadásra alkalmasnak találja, illetve arról még le nem késett, nevezett testvérünk neve alatt boeasssa sajtó alá.

Mozgalmuknak adjon az Úr kegyelme gazdag gyümölcsözést a szervezetében és tagjaiban megújult anyaszentegyházban! Atyafiságos üdvözlettel vagyok Nagytiszteletednek Maksán, 1928. január 14. Szerető szolgatársa: *Follons Miklós*, esperes.

Krisztus“, addig csak az Atyai ház ajtaján kopogtató koldusok vagyunk, de be nem tudunk lépni, bármennyire is nyílik az ajtó, peregrinus természetünk megelégszik az alamizsnával, s tovább kopogtatunk, de mindig idegen ajtók előtt. Pedig a Krisztust rajtunk keresztül ismeri meg a gyülekezet, annyi él belőle a gyülekezetben, amennyit meg tudunk mutatni a magunk életével. Erre pedig nem elég a hivatalnok papság. Érző keresztyén lélekre van szükség, aki minden pillanatban tudja, hogy nem véka alá való méces, hanem gyülekezete felé felfüggesztett világító szerszám. Erre pedig komoly magunkba szállással, magunkkal való számotvetéssel lehet eljutni, használhatnám az újabban igen sokszor használt kifejezést: meditatio útján.

A magunkba szállás pedig rávezet, hogy nem vagyunk mi magunkéi, s meglátjuk, hogy testvérek vagyunk, ezen a ponton a legnagyobb a kísértő, nehezen tudjuk magunkat maradék nélkül Isten akarata alá rendelni. Igen sokszor látom, hogy a száj tobzódik az alázatosság szolgálatával, de közbe az életben feltűnik magunk sötét fellege s épp a legkomolyabb pillanatokban ömlik az ár, hogy elmossa a markirozott tákolmánvokat.

Ilyenkor aztán törődünk és keressük az eredménytelenség okát s rendszerint nem akarunk rájönni, hogy magunkban van a hiba. Pedig hát nem figyeltük meg magunkat eléggé. Az önvizsgálat tudja kellő értékre leszállítani önjunkot s ad lehetőséget, hogy komoly testi munkát tudjunk elvégezni. Ahogy a testi érzés a maga ideális formájában felébred, többé nem hivatalnok vagyok gyülekezetemnek, hanem legnagyobb szolgáló testvére, s ha való ez az érületbeli elváltozás, arra is rájövök, hogy nem a legnagyobb, de legkisebb, s ez fog elkötelezni a legnagyobb szolgálatra. A szolgálat mezeje fogja hozzám, s rajtam keresztül a Krisztushoz kapcsolni a gyülekezetet. Hogy ez a mező micsoda utakat mutat meg, az a gyülekezet lelki arravalóságától függ. Itt általános formákat megállapítani nem lehet, sem univerzálni a gyülekezetek szükségletét. Minden gyülekezet a maga egészében a másikkal hasonlítva különféleség. A magunk ereje számbavétele után, a másik teendő megismerni gyülekezetünk lelki állapotát, erre pedig egyedüli lehetséges út a gyülekezeti tagok rendszeres látogatása, amíg azokkal tisztában nem vagyunk, csak általánosságok között mozgunk, s lelkészi szolgálatunk egyenlő a pápás egyház papi funkciójával, üdvközlő eszközök vagyunk ex opere operato. Mvsticus félhomályban adjuk, vesszük kétes értékű talmi portékákat, nekünk eladó, a vevőnek minden illuziója mellett is megmarad az a gondolata, hogy csak vásári portékát kapott. Ha személyszerinti szükségletet elé-

gítek ki, akkor tudom, rájövök, hogy kinek-kinek a maga lényének megfelelőt, s ép neki megfelelőt, adjam. Tehát a pasztorális cura ad lehetőséget a lélekhez való hozzáférközéshez. Természetes, ez nem jelenti azt, hogy ezzel ki is merül a munka, mert e cél eszközei továbbra is, a fokozott vallástani-tás, elemi iskolában minden vonalon a vas. iskolai módszerrel, a confirmáció előkészítés, nem 6 hét alatt heti 1 órán, hanem annyi idő alatt, amíg megtanulják, sőt amíg megérik, vallásos jellegű összejövetelek, bibliakör, ahol elő van készítve a gyülekezet erre.

A presbýterek bevonása az egyházépítő munkába, először inkább a charitatív jellegűkbe, rajtuk keresztül a többit is lassacskán kell vonni, különösképp alkalmas erre. egy-egy anyagi csapás enyhítésére munkába szólítani őket, karácsony szombatjára szegények, gyermekek javára való gyűjtés, s kihangsúlyozni, hogy ez testvéri kötelesség. Az anyagi vonatkozású dolgoktól a lekipasztort függetleníteni, a pap által való kepeszedés, igen sokszor adószedő-végrehajtóvá devalválja a legjobb pásztort is, s amit egy éven keresztül sikerült építeni, egy kepeszedési hét képes tönkre tenni, s a lehetőségét is elveszi bizonyos időre a további pásztori munkának.

Ez irányú lehetőségeket folytathatnám sokáig, de végére ményében oda jutok ki, hogy akarjon a pap testvér lenni, s tudjon lenni, akkor a gyülekezet is tud az lenni. A testvéreket pedig a szeretet fogja a munkára is, az útra is rávezetni.

Ad. 3. Mi a véleménye a jelenlegi megújulási törekvésekről és mozgalmakról az egyházon belül?

A megújulási mozgalmak = belmissziói mozgalmak. A belmissziói mozgalom belső elváltozással jár együtt, tehát nem lehet octroyált mozgalom, viszont, amit ma a kerületben annak nevezünk, a gyakorlatban magán hordozza a ráerőszakoltság jellegét. Feltétlenül tartjuk, hogy akik akarják, azoknál ténylegesen belmissziói jellegű, de a gyakorlatban a megvalósulási mezőkön, inkább az octroyált jellege domborodik ki, én úgy látom ezt elrendelni nem lehet, abban a pillanatban, amikor elrendeltetik, sokhelyen „megfojtatik.“ Azok a személyiségek, akik nem tudják mi, egyebet nem tudnak. még a legjobb akarat mellett is, mint tönkre tenni. Hiányzik az előkészítés. A gyülekezetet lassan lehet ránevelni, egyiket hamarabb, másikat később, itt rendelettel uniformizálni nem lehet. Hiába fogtok bibliai kör, Nőszövetség stb.-hez, ha az előkészítés hiányzik. Csúfos kudarc a vége. Itt napról-napra való munkával kell előkészíteni a talajt, sokszor egy emberi élet sem elég egy-egy gyülekezetnél, hogy az alap le legyen téve, pedig dolgozik, s ha a rendelet szerinti rubrikákat nem tudja lelkiismerete szerint kitölteni, jön a megállapítás, nem megy

a munka, pedig sokszor jobban megy, mint a kitöltött rubrikájuaknál, csak hogy még csirázik a talaj, vagy csupán követet tör a munkás, hogy az unokája kapjon termő földet. Pl. a legújabb rendelet szerint a Nőszövetség megalakítandó, a mi háromszéki falusi viszonylataink szerint egyenesen paródiája lesz az egyh. életnek. Semmi szükség sincs rá ez idő szerint. Ma mindaz a munka, ami a nőszövetség programjába fel van véve, a lelkipásztor intelligenciájával anélkül is megy, charitatív munka, szegények segítése, gyűjtés, templom tisztántartás, vallásos estély stb., de a kezdeményező a lelkész, s egyesületesi nélkül pásztori judiciuma megtalálja a megfelelő személyeket a munkára, így is megy, s jó sokáig kell, hogy így menjen, amíg tudatos Nőszövetséget lehet alakítani, viszont amikor tudatos lelki tevékenységgé válik, akkor „Nőszövetség“ nélkül is megy. Továbbá minden ilyen szervezett alakulat, még ha hatóságilag engedélyezve is van, nap-nap után szemét szűr a politikai közegeknek, sziguranca-ra való citalás, esendőri assistencia, amint legutóbb is vármegyeszerte szeméyleírást, fényképet kértek a sziguranca javára a lelkészek-től, tartózkodni fog a gyülekezet, hogy „Nőszövetségbe“ tömörüljön, félvén további meghurcoltatástól. Bizony tapasztalatból tudjuk, hogy ez irányban főhatóságunktól semmi támogatásra nem számíthatunk, mert nem áll módjában, legfeljebb annyi elismerést, hogy örvendjünk, hogy csak annyiban volt részünk, ez pedig vékony vigasztalás.

A biblia körök ez idő szerint még még sem közelítik az ideális célt, helyett a vallásos estélyek keretei közé helyezném a bibliai magyarázatot a legegyszerűbb, legközvetlenebb formában. Híveink még bizonyos szent félelemmel tekintenek az igére, magukat még a bibliával szemben olyan kiskorúaknak tartják, hogy még a legkisebb körben sem mernek véleményyt nyilvánítani, elég eredménynek tartom, ha szívesen hallgatják, én ilyen úton végzem évek óta, ahogy „biblia kör-ré“ akartam átalakítani, azonnal megszűnt az érdeklődés, s kiürült a terem. Számításba kell venni azt is, hogy falun selectálni nehéz a gyülekezetet. Nekem szombatestvénkénti is-tentiszteletre, illetve vallásos estélyre jár 100—180 rendes hallgató, 7 évestől 80 évig, lelki structurájuk az évek mellett is homogén, ezeket külön csoportba osztani ez idő szerint lehetetlen, mert ha selectálok, elmaradnak, viszont, hogy a maguk szükségletét megtalálják, mutatja: a számuk emelkedő.

A résztvevők a felnőttek közül nők inkább, 4—5 idősebb férfi, mindkét nemű ifjúság és a gyermekek. Ez állapotot kedvezőnek tartom, mert ép a nők és az ifjúság az egyházi élet jövődő támaszai. Egyháztársadalmi munkára ezek kaphatók. (Ez ideig pld. a múlt év folyamán a gyülekezet 2 szegénynek

rendesen élelmet adott, az estélyek helyét takarították, meszelték, lámpát gyújtottak, fáról gondoskodtak, rendet tartottak stb., karácsony estéjére a rászorultaknak segílyt hoztak, énektanulás, szavalat, felolvasás.)

A vasárnapi iskola célra vezető, azonban a helyi viszonyokat mindig tekintetbe kell venni. Én dacára, hogy van vasárnapi iskolám, küzködöm a gondolattal, ha megfelelő a vallás-tanítás, a vasárnapi iskola felesleges, mert a vallás tanítást sem képzelem el más methodussal, mint a vasárnapi iskolát, legfeljebb azért szükséges, hogy nem állván elég vallás óra rendelkezésünkre, ezek alkalmasak a további mélyítésre és a hiányok pótlására.

Végeredményében az egyház megújulási törekvéseinél első feltétel *megújult lelkű lelkipásztor*, ha ez meg lesz, a többi utána szükségkép fog következni.

Kézdi e. m.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

VASÁRNAPI ISKOLA

„AZ ÚT“ ÁLLANDÓ MELLÉKLETE
VASÁRNAPI ISKOLAI VEZETŐK RÉSZÉRE.

MEGJELENIK HAVONTA.

EGYES SZÁM ARA 2 LEL.

II. ÉVF. 2. SZ.

1928. FEBR. HÓ.

Az Úr hívja a gyermeket.

I. Sam. 3:8.

Élire, a főpapra két szomorú megszégyenítés is várt néhány napon belül. Az egyik az volt, hogy Isten a maga akaratát nem neki, felkent főpapjának jelentette ki, hanem egy gyöngé gyermeknek, Sámuelnek, aki az Úr templomában aludt s aki még nem ismerte az Úr igéjét, s Élinek látnia s tapasztalnia kellett, hogy Isten könnyebben hozzáfér ahhoz a gyermekhez, mint az ő szívéhez. A másik megszégyenítés az volt, hogy mikor Isten szólott a gyermekhez és az hozzája ment, mert azt hitte, hogy a főpap hívja, Éli csak a harmadik ízben fedezi fel, hogy az a titokzatos hívás, amelyre a gyermek felkelt, nem egy íres álom tévedése, hanem az Úr hívó szava, melyet a gyermekhez intéz. Mikor a gyermek már háromszor megy hozzá engedelmesen, hogy a parancsát várja, csak akkor „jut eszébe“ Élinek, hogy aki a gyermekhez szólott az Úr az. S ebben az első megszégyenülésben benne van már az ítélet az Éli és háza felett, mert Isten nem a nagyot, a felkentet, a hivatalost méltóztatta arra, hogy kijelentse magát neki, hanem a gyöngét, a gyermeket, a tájékozatlant.

S az az ítélet, mely ebben Élit éri, komolyan fenyeget ma is mindnyájunkat, akik akármiféle hivatásban azt a feladatot kaptuk, hogy Isten akaratának tanulmányozói legyünk. Vanak köztünk lelkek, akik ép oly érzéketlenek Isten iránt, akik épúgy elvesztették képességüket arra, hogy azt megértsék, mint egykor Éli elvesztette. Az első ítélet felettünk az, hogy Isten olyanokat fog hívni helyettünk, akik alázatos lelkükkel és engedelmes szívükkkel alkalmasabbak lesznek az isteni hívás meghallására, mint mi. De van egy második ítélet is, amit éppen ez az íge fejez ki s ez az, hogy nem vesszük észre, hogy a gyermeket az Úr hívja s ezért nem tudunk neki segítségére lenni abban, hogy meghallja ezt a hívást és engedelmeskedjék annak. Hogy az Úr hívja a gyermeket, azt nagyon sokszor észrevehetjük a munkánkban, s tapasztalhatjuk minden eset-

ben, mikor Isten ígéje iránt lelkesedő, engedelmes, hívő gyermeki szívekkel állunk szemben. A mi kötelességünk akkor az, hogy mutassuk meg a gyermeknek Azt, aki őt hívja és álljunk ott mellette, hogy abból a kijelentésből, melyet neki akar adni, semmi el ne vesszen. Ha van érzékünk az iránt, hogy a vasárnapi iskolában a gyermekeket igazán Istenhez akarjuk vezetni s ha magunk híven foglalkozunk Isten ígéjével, akkor nem az lesz a sorsunk, ami Elié volt, kinek a gyermek szája által ítéletet szólott az Isten, hanem az általa elhívott gyermekek ajkáról is az Ő dicséretét fogjuk zengeni hallani és munkánknak meg lesz az az eredménye, hogy Isten hangja és szava iránt figyelmet és engedelmisséget ébresztünk a gyermekek lelkében.

Munkatársak a vasárnapi iskolában.

A mult hetekben lezajlott vas. isk. konferencián felvetette valaki azt a kérdést, hogy a vas. isk. a mindennapi iskola munkájával és rendjével szemben bizonyos különbségeket mutat fel? A mindennapi iskolában a tanító szigorú fegyelmet kénytelen taitani, ezt kívánja meg tőle a tanítás és nevelés érdeke. Viszont a vas. isk.-ban, kevesebb lévén a gyermekek száma, s más a viszony, ami a gyermek és vezető között fennáll, legtöbb esetben engedményeket tesz a vezető a gyermekek fegyelmének. Most ez a kettős eljárás különösen igaznak bizonyult egyéntől tapasztalva, a gyermek előtt is, de a vezető előtt is méltán tűnhetik fel igazságtalannak és részre hajlásnak. Hogy lehetne ezt a nehézséget kiküszöbölni?

A cím gyanánt azért írtuk fel ezt: munkatársak a vas. iskolában, mert a kérdésnek itt kell valahogy megőldődnia. Az a véleményünk elsősorban is, hogy a vasárnapi iskolát nem szabad, mint egyszer már erről volt is szó, fegyelmetlenségnek s rendetlenségnek jellemeznie. Amint nem jó mindennapi iskola az, melyben a fegyelem nem elég erős, nem jó vasárnapi iskola az sem, melyből a fegyelem hiányzik. Nem szabad arra nevelni a gyermekeket, hogy szabad a vasárnapi iskolában valami, ami a rendes iskolában büntetés alá esik. Ez a vasárnapi iskola lezüllesztését vonná maga után. Épen ellenkezőleg, a kettő közül a vasárnapi iskola áll a szigorúbb fegyelem alatt és abban kell nagyobb fegyelemnek lennie, — csak hogy míg a mindennapi iskolában sokszor kell a külső fegyelem eszközeihez nyulni, addig a vasárnapi iskolában arra kell törekednünk, hogy ott a belső fegyelmezés uralkodjék. A vas. iskolában nem mi fegyelmezünk, hanem a Szentlélek fegyelmét kell bevezetni, mely bizonyosan szigorúbb és komolyabb, mint amilyet mi magunk tudnánk létrehozni.

A Szentlélek fegyelmét az Isten igéje iránti tisztelet, alázatosság és egymás iránti testvéri szeretet gondolata fejezi ki és ezeken kell felépülnie egy igazi vas. iskola fegyelmének. Bizonyos, hogy ez nem könnyű dolog és nem hamar megy, de ebben rendelkezésre állanak olyan eszközök, melyek a hétköznapi iskolában bevezetve nincsenek. Először is, hogy a gyermekek lássák, hogy maga a vezető meghajol az Isten igéje előtt, alázattal viseltetik iránta, hogy az áhitat és alázatosság magatartása uralkodik rajta, hogy szeretete nem csüggedő, nem türelmetlen és nem személyválogató, hogy a rosszakért imádkozik, azokat szeretettel inti, külön is beszélget velük stb. ezek az eszközök megsejtetik a gyermekekkel azt, hogy ő olyan helyen van, melyet profán gondolatokkal vagy cselekedetekkel nem szabad megszenteltetni.

Igy alakul a vasárnapi iskolásainkból egy olyan társaság, mely nekünk a hétköznapi iskolában is segítségunkra lesz. Lehet, hogy sok idő és türelem kell hozzá, de eljön az idő, mikor a vasárnapi iskolások ki fognak tünni a többiek közül szeretetben, szorgalomban, őszinteségekben s amikor bátran számíthatunk arra, hogy azok a gyermekek, akik a vasárnapi iskolában átadták a szívüket Istennek, a mindennapi életben is szolgálni akarják Őt. Különösen azért fontos ez, mert ma a felsőbb iskolákban az iskolai bűnök kérdése mindenütt az ifjúság érdeklődésének központjába került. Ma már nagyon sok tanuló látja, hogy azok, akiket évtizedeken át eddig elődeik csináltak és nem tartottak bűnek, a lesés, sugás, dolgozatok egymásról való lemásolása, bűn, és közöttük vannak olyanok is, akik küzdeni akarnak ellene. Ez a küzdelem, melyre az iskolai munkák sokasága következtében mind nagyobb szükség van, egészen lehetetlenné válik s vele lehetetlenné válik egy hívó, magát Krisztusnak szentelt tanuló ifjúság előkészítése, ha már a vasárnapi iskolában, ahonnan a magasabb iskolákba fellépnek, nem gondoskodunk arról, hogy a gyermekek már a vasárnapi iskolában fel legyenek szerelve a bűn elleni öntudatos küzdelemre. Így nekünk is segítségünk lesznek nemcsak a saját magukviselésének komolyságával, de azal is, hogy más gyermekeket rájuk tudunk bízni. Ezt jó is a vasárnapi iskolában már megkezdeni, hogy a gyermekek egymás iránti felelősségét növeljük s megérettetjük velük, hogy egy vasárnapi iskolás gyermek mindig felelős barátaiért és tanuló társaiért.

Igy oldódik meg az a kérdés, mellyel e fejtegetések kezdődtek. Nem lesz szükség engevényekre a vasárnapi iskolában a rend fenntartása szempontjából, nem kell félnünk attól, hogy az a fegyelmetlenség magvát hinti el a gyermekek között, de viszont az a veszély sem fenyeget, hogy a mindennapi

iskola más bánásmódot képvisel, s mivel vasárnapi iskolába természetesen azok a gyermekek járnak, akikre legjobban lehet számítani, kifejlődhet köztünk és tanítványaink között egy olyan viszony, mely nem a mi hatalmunkon, vagy erőnkön, hanem a testvéri szeretet és egymás támogatása gondolatán épülve fel, a mindennapi iskolát is azzá teszi, amivé egy igazi keresztyén iskolának lennie kell.

A munka.

Vas. iskolai konferencia Marosvásárhelyen. A marosi egyházmegye esperesének intézkedéséből a marosi, örgényi és bekecsalji e. m. vas. isk. vezetői részére febr. 15.—16.-án vas. isk. konferencia volt Marosvásárhelyen. Az idő rövidsége miatt (csak másfél napig tartott a konferencia) nem a szokásos tanfolyam, hanem konferencia formájában folyt le. A résztvevők közül legtöbben a marosi egyházmegye területéről jöttek. 15-én reggel kezdődött a konferencia egy megnyitó áhítattal, mely a felelősség és a munka jelentőségéről szólt. Az előadások megbeszéléssel voltak egybekötve s a legtöbb előadás után elég eleven megbeszélés is folyt. Mindenesetre a konferencia rövidsége nem előnyösen befolyásolta ezt a részét a munkának. Az első előadást Maksay Albert theol. professzor tartotta: A Biblia használata a ref. evang. munkásra nézve — címmel, mely után adóztatások is Bibliá-használatának módszereit fejtegették. Dr. Tavaszy Sándor: A hitvallás jelentősége a munkában címmel tartott előadást, melyet szintén megbeszélés követett. Dr. Imre Lajos szólt a vas. isk. munka módszeréről és megszervezéséről s volt egy külön óra is, mely a nehézségek és akadályok megtárgyalására volt szánva. Itt felmerült a fegyelem kérdése, a szolgálatra való nevelés akadályainak kérdése s az a kérdés, hogy a Bibliát kézbe kell-e adni a gyermekeknek és milyen módon, stb. Minden megbeszélésnél az volt a tapasztalat, hogy ha több időt lehetett volna rá szánni, még több kérdés is felmerült volna. A konferenciát 16-án délelőtt zártuk be, mikor is Maksay Albert theol. professzor záróáhitatot tartott és a közös imaórát is vezette. A konferencián összesen 42 résztvevő volt jelen, kik közül 15 marosvásárhelyi, a résztvevők többsége tanítónő. Hálával adózhatunk a marosi egyházmegye esperesének ezért a konferenciáért és kívánjuk, hogy minél gyakrabban ismétlődjék, hogy a megkezdett munkában minél több támaszt nyelhessenek a vezetők.

Nyugtázások. Krasznai vasárnapi iskola, adomány 100 L. (még a múlt évi elszámolásban); dévai vasárnapi iskola adomány 120 Lei.

Szerkesztői és kiadóhivatali üzenetek.

Nyugtázások. Kiadóhivatalunkhoz folyó évi február hó 1-ig a következő előfizetési díjak folytak be:

Székely János Kolozsvár 390, Czirják Károly Torda 540, Klózer György Marosvásárhely 175, Molnár Sándor Barczaujfalu 370, Szász János Marosújvár 100, Medgyaszay András Hernádszent-andrás 500, Köblös István Magyarnevegye 500, Orbok Gyula Óczfalva 370, Fejér János Bukarest 370, Kövér Árpád Tornalja 90, Farkas Károly Magyarpéterfalva 250, Bugyi János Erdőgyorok 135, Lőrincz Samu Stájerlakánina 600, Adorján Lajos Póka 390 Fekete Gerő Nyíres 665, Zsigmond Károly Bikfalva 85, Klózer György Marosvásárhely 390, Kürthy Károly Halmi 370, Veress Imre Iriny 120, Ref. egyházközség Szövérd 250, Tárczy Géza Csomaköz 125, Kiss Mihály Maroscsapó 370, Biró András Marosvásárhely 185, Tövissy József Ó-Ujfalu 390, Balogh Gyula Szemlak 195, Pálóczy Czinke István R.-szombat 370, Bartók Dénes Magyarigen 350, Daday István Semesnye 390, Vistai egyházközség 390, Ref. lelkészi hivatal Bogdánd 390, Papp József Nagyszében 490, Málnásy Ferdinánd Sebes 270, Gulya Géza Nagyvárad 360, Csernák Béla Nagyvárad 360, Dr. Tóth Lajos Segesvár 100, Debreczeni István Szatmár 415, Szász Martin M.-régen 100, Chisholm Róbert Kolozsvár 370, Csánky Gyula Kézdivásárhely 390, Ref. egyház M.-bergenye 150, Szász János Marosújvár 285, Ajtay Gábor Csermő 60, Csomár Béla Asvány 370, Gulya Géza Nagyvárad 230, Táneczos Dezső Körmend 370, Dibáczy József Nagylak 100, Ref. lelkészi hivatal Szászváros 370, Fikker Dénes Magyarfráta 200, Hannstädter János Banovci 370, Nagy Ida Bágyon 370, Vaday Béla Élesd 446, Vesmás Károly Gyorok 200, Horváth Jenő Aninosza 100, Meliusz könyvkereskedés Debreczen 40, Utóter Lajos Hajdúhadházi 370, Kuhn Zoltán K.-almás 130 L.

Kiadóhivatal.

Szerk. üzenetek.

Lapunk jelen számából az *Ahitat perpei* bibliolv. kalauz kimaradt.

Az „Ifjú Erdély” ezer (1000) leis egyháztörténeti pályázata.

1. Tétel: *Az erdélyi református vallás története keletkezésétől napjainkig.* (Rövid visszatekintéssel külföldi [schweizi stb.] eredetűre.)

2. Terjedelme két nyomtatott ív. (32 tankönyv oldal nagyság.)

3. A pályamű népies modorban írandó meg falusi hittestvéreink és a serdültebb ifjúság részére.

4. A szabályszerűen lezárt jelíges pályamunkák benyújtásának helye: *Ifjú Erdély* szerkesztősége Cluj-Kolozsvár, Ref. Theologia. Ideje: 1928. június. 1.

5. A pályadíj összege 1000 azaz egyezer lei abszolút becsű munkának *osztatlanul* adatik ki.

6. A pályanyertes művet az *Ifjú Erdély* sajtó alá rendezi s iratterjesztés terjeszti.

Az „Ifjú Erdély” szerkesztősége.